

Welkom

De klinische les laatste verzorging en
overlijden

Met zorg en aandacht

Met als doel:

Waardigheid behouden of teruggeven
En het afscheid mogelijk maken

Elementen direct na het overlijden

- Tijdstip
- Donorcodicil
- Pacemaker
- Uitvaartwens
- Terbeschikkingstelling aan de wetenschap

Gang van zaken na overlijden

- Vaststellen door de arts / schouwen
- Euthanasie
- Obductie
- A en B verklaring
- Aangifte van overlijden
- Akte van overlijden
- Verlof voor de uitvaart
- Uitstel is mogelijk

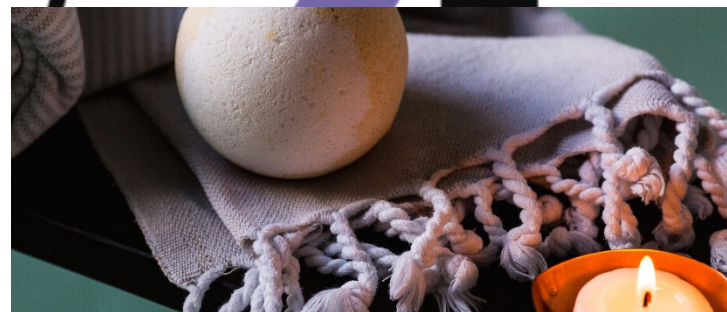
Veranderingen van het lichaam

- Vlekken (livor mortis)
½ - 2 uur > 8 - 12 uur
- Lichaamsverstijving (rigor mortis)
2 - 72 uur
- Temperatuur (algor mortis)
1°C - 1,5 °C per uur tot 9 uur
- Vochtverlies

Over de verzorging

- Locaties
- Bij voorkeur binnen 3 uur
- Familie en of nabestaande helpen mee
- Noodzakelijke zorg
- Wenselijke en cosmetische zorg

Noodzakelijke zorg

- Ogen sluiten
- Gebitsprothese plaatsen en mond sluiten
- Overledene recht leggen (op de rug)
- Hoofd hoog leggen (rol onder kin en onder achterhoofd)
- Armen op de buik (handen hoger)
- Ramen sluiten
- Verwarming uit

Wenselijke zorg

- Wassen
- Ogen en mond sluiten
- Scheren
- Kleden
- Make-up (huid en lippen insmeren)
- Nagels
- Haarverzorging

Persoonlijke en Sociale hygiëne

- Handschoenen (arbo)
- Schort
- Op de hoogte zijn van kwaliteitsregels
- Schoonmaken van de ruimten en middelen
- Opleiding verzorging en techniek
- Injecties ter voorkoming van besmetting

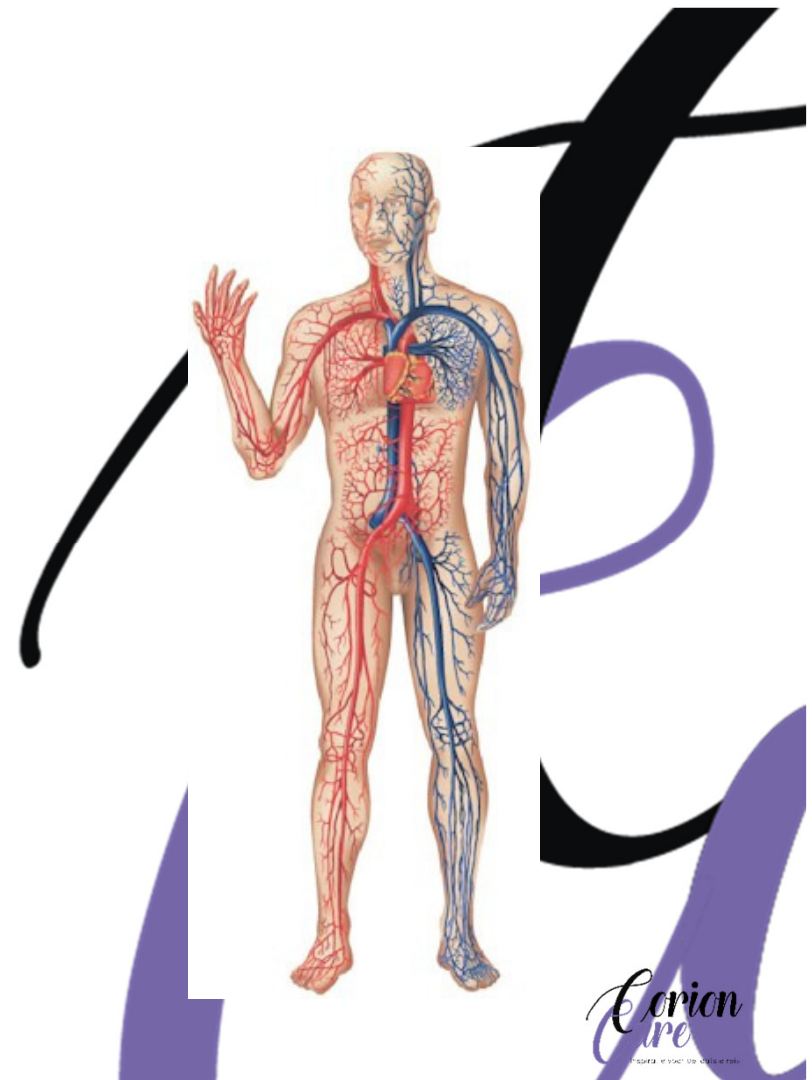

Gebruik van middelen in de praktijk

Thanatoproxie

- Wat is dat?
- Wanneer wordt dat gebruikt?
- wat zegt De Wet op de Lijkbezorging
- Zowel voor als nadelen

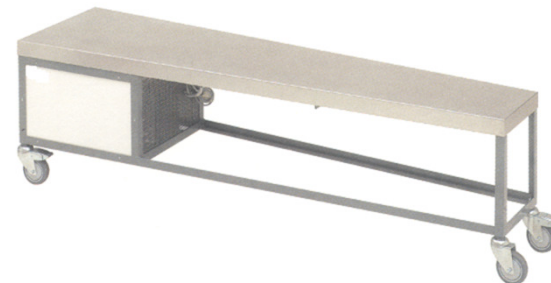

Effecten

Opbaren

- In een uitvaartcentrum
- In een 24-uurs kamer
- Op een speciale locatie
- Thuis (geen koelplaat op tempur matras)
- Mortuarium in zorginstelling,
of op eigen kamer

Materialen: Bedkoeling, Kistkoeling

Andere culturen, religies en overtuigingen

- Andere gewoonten en religie bepalen gang van zaken
- Mensen doen heel veel zelf
- Onderneem zelf geen actie

Wat is goeie uitvaartzorg?

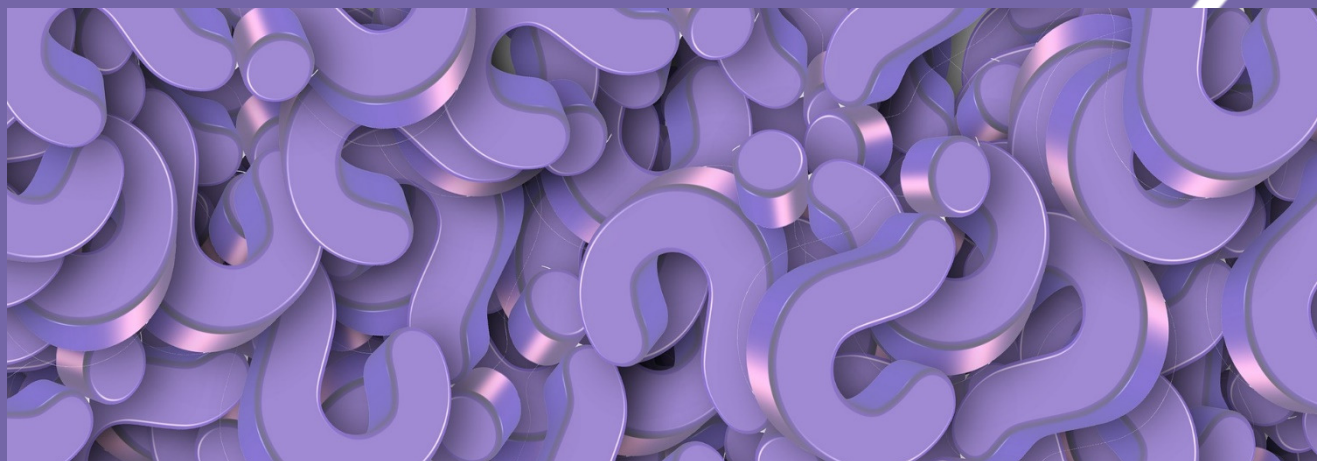
- Bereikbaar voor de families en nabestaanden
- Kennis zaken m.b.t. wetgeving, materialen en hygiëne
- Kennis over de lokale mogelijkheden en een netwerk
- Materiele beschikbaarheid
- Kennis over samenwerking met partijen
- Kwaliteitskeurmerk

*Corion
Care*
Inspiratie voor de laatste reis

Zijn er nog vragen?

Dank voor uw bijdrage!